

Uhke uluk sihikul

Kõpu kandi jahimehed on elevil väitest, et nende jahimaadel liigub sel sügisel eriti uhkete sarvedega hirvepull. Kuulujutust paistavad olevat hamba verele saanud ka salakütid.

LK 3

Hirm arsti pärast

Tillukeses Kõpu vallas on perearst viimastel aastatel vahetunud mitu korda. Seepärast kardavad kohalikud elanikud, et praegunegi tohter oma koha jätab ja endaga ka apteegi kaasa viib.

LK 8

Puidutööstuse peatänaval ehk Imaverest Karksi-Nuiani on kõik head spetsialistid arvel.

ANDRUS ROOKS, Eesti Hõvelliistu juhataja

LK 7

KURITEGEVUS

Päästjad sattusid üle pika aja asitõenditega süütamiskatsele

KETLIN BELJAEV
ketlin.beljaev@ajaleht.ee

Eile öösel üritati Tarvastu vallas süüdata juurviljade töötlemisega tegeleva ettevõtte kontorit. Sündmuskohale jäänud asitõendid ei luba kuriteokatses kahelda ning see muudab juhtumi Viljandimaa päästjate sõnul harukordseks.

Tulekahjusid, kus hoonega seotud inimesed on esimese asjana kahtlustanud süütamist, tuleb päästeameti Viljandimaa piirkonna juhi Jüri Sooviku sõnul tihti ette, aga enamasti lükatakse see versioon uurimise käigus ümber. Raske on aga kummutada väidet, et Tarvastu vallas Vilimeeste külas asuva osaühingu Foodtrade hoones eile öösel juhtunu taga pole kellegi kuri käsi.

Süütevedelik ei süttinud

Juurvilja kooriva ja tükeldava ettevõtte kontoriosas esimese korruse aken oli telliskiviga katki visatud. Akna all olevalt laualt leidsid päästjad vedelikuga immutatud põlenud riidetüki, millest tuli edasi polnud läinud. Põrandakate oli süüte-

vedelikust läbi imbinud, kuid polnud süttinud.

Aknalõhkumisest tööle hakanud alarmi peale sõitsid kohale turvafirma töötajad, kes helistasid kell 2.27 häirekeskusele ja teatasid kohe süütamisest, sest maja oli suitsu täis.

«Kahtlasi asitõendeid on päästjad varem ka leidnud, aga midagi nii konkreetset mul küll meelde ei tule,» lausus Jüri Soovik. Samas ei pane ta midagi imeks, sest päästjad puutuvad oma töös kokku igasuguste juhtumitega. «Kindlasti aga hämmastab see neid, kes on selle firmaga seotud või kes seal kandis elavad,» lisas Soovik.

Üheksakümnendate tava

Tarvastu vallavanem Alar Karu ütles eile pärastlõunal, et temani oli info süütamiskatse kohta jõudnud mõni hetk varem. «Väga kurb, et tänapäeval klaaritakse majanduslikke või muid lahkarvamusi sel viisil, nagu oli kombeks üheksakümnendatel,» lausus Karu.

Mustla päästekomando pealik Ruttar Ronimois rääkis, et kuna tegemist oli tööstusobjektiga, reageerisid esimese hooga suured jõud: kaks autot nii Mustla, Viljandi, Abja kui Tõrva komandost.

Et ettevõtte juurde viiv tee

Kurikael purustas osaühingu Foodtrade kontori akna ning viskas ruumi põleva kaltsu ja süütepudeli. Tõenäoliselt lõhuti pildil näha olev keskmine aken, mis oli eile keskpäevaks kaetud vineeriga. Firma tegevjuht Kristel Kesalo ei olnud nõus juhtunut kommenteerima.

MARKO SAARM

on parandamiseks üles kaevatud, jõudis kõigepealt hoone juurde Mustla põhiauto. Paakauto, mis on raske, jäi Ronimoisi sõnul põhjapidi kinni. «Õnneks seda ei läinud vaja ka,» lisas ta. Seekord tuli päästjatel vaid ruume suitsust tuu-

lutada ja pooled päästeautod saadeti pärast asjaolude selgumist tagasi. Edasi uurib juhtumit juba politsei.

Foodtrade'i tegevjuht Kristel Kesalo keeldus süütamiskatset kommenteerimast. Tema arvates ei oleks tohtinud

hoonet ka remondis olevalt teelõigult pildistada, sest see kuulub tema väitel ettevõttele. Alar Karu kinnitusele on teelõik siiski valla oma ja too hakkas seda parandama põhjusel, et järjest laienev Foodtrade oli tee läbimatuks muutunud.

FRANKE

Maris valamud ja TICO segistid **-32%**

E-R 8.00-17.00
Reinu tee 25
kampania.dahl.ee

ILM

Täna on vahelduva pilvisusega ilm. Mitmel pool sajab uduvihma. Puhub edela- ja läänetuul kiirusega 3-7 meetrit sekundis. Sooja on 3-6 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 7.48 ja loojub kell 16.14.

VILJANDIS

Kirjandustuur

Täna kell 17.30 kohtuvad raamatukogus lugejatega kirjanikud Doris Kareva, Eda Ahi, Jürgen Rooste ja Peeter Helme. Koju-laenukasutajad saavad vaadata nende autorite raamatutenaist.

7.-20. november

SOOVID SOOVID SOOVID...

SELVER Hea mõte

Pakkumine kehtib 7.-13. november

Norra lõhefilee, kg

8.99

Tavahind 14,70

SOOVIHITT

Piimameister Otto Ehtne taluvõi 80%, 150 g (6,33/kg)

-24%

0.95

Tavahind 1,25

SOOVIHITT

Lambi tualettpaber, 3-kihiline, 8 rl/pk (0,25/rl)

-48%

1.99

Tavahind 3,90

JUHTKIRI

Minevikust pärit võte

Ülemöödunud kümnend oli Eestis äritegemiseks ääretult karm aeg. Kauboikapitalismis kasutasid tumbledad jõud kahetsusväärset palju jõhkraid meetodeid, alates peksmisest ja väljapressimisest ning lõpetades avalikes kohtades peetud tulevahetuste ja pommipanemistega.

Ühiskonna arenemine, korra-kaitsjate tubli töö ning kindlasti ka ärimeeste parema osa selge soov asju seaduskuulekalt ajada viisid võrdlemisi kiiresti selleni, et ettevõtluse arendamine ja elu üldisemalt läks taasiseseisvunud riigis rahulikumaks ja turvalisemaks. Jah, kõiki eespool nimetatud võtteid pruugitakse aeg-ajalt ka tänapäeval, kuid seda mitu korda vähem kui mitte eriti kauges minevikus. Ja kui mõni niisugune intsident aset leiab, mõjub see palju šokeerivamalt kui vanasti.

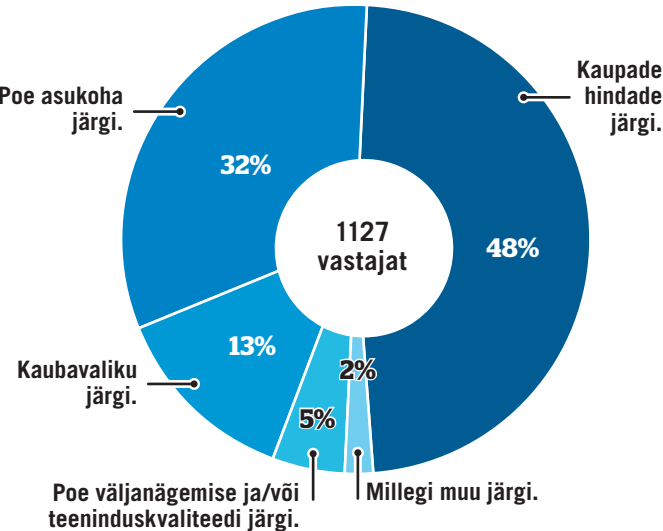
Tarvastu vallas eile öösel toime pandud kuritegu haakub selgelt üheksakümnendatel kasutatud võtetega. Süütamised pole ju iseenesest ka tänapäeval just väga harvad, kuid enamasti tehakse seda nii, et tahtlik põlemapanek leiab kinnistust alles pärast põhjalikku uurimist.

Osaüingu Foodtrade maja süüdati teistsuguse käekirjaga ja nii oli sündmuskohale tõtanud päästjatele silmapilk selge, millega tegu. Tõik, et päästeameti Viljandimaa piirkonna juhile ei meenunud, et mõnel varasemal korral oleks sündmuskohalt nii konkreetseid asitõendeid leitud, näitab nii mõndagi.

Sakalal pole andmeid, mis säärase teoni viis. Ent olgu kõnealuse äärmiselt kahetsusväärse teo ajend milline tahes, igal juhul tahaks lootat, et sellele ei tule järgi. Vastasel korral tekiks põhjus nentida kurba tõika, et üheksakümnendad on Viljandimaale tagasi tulnud ja seda kõige negatiivsemas mõttes.

VEEBIKÜSITLUS

Mille järgi te otsustate, missuguses poes sisseoste teha?

Allikas: Sakala

Olgu äärmiselt kahetsusväärse teo ajend milline tahes, igal juhul tahaks lootat, et sellele ei tule järgi.

Isaks olemise vastutus

SEL PÜHAPÄEVAL on isade-päev ning selle valguses tuleb enamasti ikka juttu isade tähtsusest peredes ja ühiskonnas. Leian aga, et see teema peaks kõne all olema ka enne ja pärast novembrikuu teist pühapäeva.

Isa roll pole tänapäeval enam kaugeltki see, mis ta oli saja aasta eest. Mehed on alati olnud perekonna kaitsjad ja toitjad, nüüd aga on vaieldamatult esikohale tõusnud perele elatise teenimine. See on ju ba nii tähtis, et sajad mehed jätaavad pikkadeks kuudeks oma pere ja lähevad välismaale poremat palka teenima. Sageli selleks, et kinni maksta varasemad laenu ja tasuda üüratud soojaarved.

Praegune valitsus võib kiideldada paljude asjalike saavutustega, kuid tuhandete pereinimeste siirdumine võõrsile ning nende võõrandumine lähedastest ja kodumaast jääb kindlasti Andrus Ansipi valitsuse paturegistrisse. Meil on suhteliselt palju neidki peresid, kust mõlemad vanemad on välismaale tööle läinud ning kus suuremad lapsed kasvavad nooremate jaoks nende rolli täita. Paratamatult ei saa niimoodi keegi õiget kasvatust.

Soome ja Norra ehitustel

JÜRI KUKK

mitte kõige parem isa olnu

töötav isa võib küll iga paari kuu järel käia peret kaemas, aga laste kasvatajat temast enam pole. Võsukeste kasvamine, nende edu ja vea jäävad võõrsil nägemata.

Vaevalt et isad puhkusel olles laste suhtes kuigi nõudlikud on – selle üürike aja jooksul on ju toredam lõbutse-des aega veeta. Kes see ikka tahaks, et koju tulnud isa hinnete kallal norima hakkaks.

MEIE EDUKUSELE suunatud ühiskonnamudel annab laste kasvatamises teisigi tagasilööke. Vanemad rabavad sageli mitmel kohal tööd teha, et en-nast tõestada ja töötä jäämist vältida. Ületöötanud ja murekoorma all lookas isadest ja emadest pole aga lastele isegi hea sõna ütlet, rääkimata murede ärakuulamisest. Pigem tuleb võsukestel taluda vanemate ärritumispuhanguid.

Uuringute järgi veedavad praegused teismelised väljas-

Tänavu võiksid kõik isad oma tähtpäeval loobuda kangemast kraamist.

pool kodu märgatavalt rohkem aega kui nende eakaaslased 25 aasta eest. Peresisene võõrandumine põletab aina enam. Vanemad on oma järeltulijatele üha vähem autoriteetid ja sa-geli on nad selles ise süüdi.

Kõige muserdavam on las-

tele kindlasti perevõigivald. See jätab nende psüühikasse sügava haava.

Parem pole lugu ka siis, kui üks vanem või mõlemad on alata-purjus. Ka väikesed lapsed saavad aru, kui muidu tore isa on liiga üleemeelikus tujus või hoopis ärritunud ja jõhker, tehes seda, mida ta muidu ei tee.

Kui säärane elu muutub iga-päevaseks ja lapsed peavad koolist tulles mõistatama, kas isa on joonud või mitte, ei tule normaalsest elust midagi välja. Seega tuleb lapsi kaitsta ka al-koholisõltuvuses vanemate eest.

KÕIGE PAREMINI SAAVAD seda teha vanemad ise, öeldes ei õl-leklaasile ja viinapitsile ning tulles koju küll väsinuna, kuid toreda isa või emana. Sõprus alkoholiga lõhub kindlasti läheduse ja viib halvemal juhul vanematest lahtiütlemiseni.

Tänavu võiksid kõik isad oma tähtpäeval loobuda kange-mast kraamist ja olla just selline, millisena lapsed teda näha tahavad. Kuni 10. novembrini aga võiksid kõik isad hoiduda sellest, et pisipere näeks neid kas või kordki joobnuna. Laste armastus on tuhandeid kordi väärt seda, et endale niisugu-seid piiranguid kehtestada.

Tuleval aastal palgad tõusevad

RIIGIEELARVE ARUTELU ja eel-arvega seotud seadusemuuda-tused on tavapärastel parla-mendi sügisistungjärgu keskne teema. Majanduskasvu pidur-dumine Eesti peamistel eks-portiturgudel mõjutab otseselt riigi olukorda ja maksulaekumi-si ning survestab eelarvet. Eel-arve keskne küsimus on, milliste meetmetega on võimalik suu-rendada inimeste sissetulekuid, jäädes seejuures vastutustund-likuks ja jätkusuutlikuks.

Tuleva aasta riigieelarve kulude kogumaht on 8,1 miljar-dit eurot. Eelmise aastaga võr-reldes on see peaaegu 400 mil-jonit eurot ehk üle viie prot-sendi rohkem. Tulude pool kas-vab 330 miljoni euro võrra ehk neli protsenti.

Eelarvet koostades püüti arvestada, et see jääks tasakaa-lu ning me ei elaks üle jõu. See on jätkusuutliku majanduse ja Eesti inimeste jõukuse kasvu eeldus.

KAHE KVARTALI vältel on meie majanduskasv küll pidurdu-nud, ent võrreldes suurema osa Euroopaga on siin hästi läinud:

KAIA IVA

riigikogu liige, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooni esimees

töökohti on juurde tekkinud, ettevõtted on taas kasumisse jõudnud ja inimeste palkki on hakanud tasapisi kerkima.

Rahandusministrium prognoosib üldist palgakasvu järgmisel aastal 6,8 protsenti. Riigieelarvest palga saajate palgafondid suurenevad seal-juures 5,1 protsenti. Nende hulka kuuluvad nii politseini-kud, päästjad kui kultuuritö-tajad.

Eriti oluliseks pean ma, et õpetajate miinimumpalk tõu-seb teist aastat järjest, küündi-des järgmisel aastal 800 euro-ni. Omavalitsustele eraldatakse raha rohkem, nii et õpetaja-tele saaks maksta keskmiselt 960-eurost töötasu.

Kogu riigisektori palgafon-dide kogukulu kasv on tuleval aastal 49 miljonit eurot.

Ühtlasi tõusevad kolman-dat aastat järjest pensionid, nüüd siis 5,8 protsenti. Selleks aga, et tulumaks pensionitõu-sust oma osa ära ei näpistaks, suureneb pensionide maksuva-ba osa 336 eurolt 354 eurole. See on põhimõtteline otsus, millega tagame, et keskmine pension oleks maksuvaba. Maksuvaba tulu piiri tõstmine puudutab umbkaudu 200 000 pensionäri.

RIIGIEELARVE TAGAB ka kõi-kide planeeritud haridusre-formide jätkumise. Kavas on kutseharidust tööturuvajadus-tele lähemale viiva reformi rakendamine ja üleminek uuele, rohkem kvaliteedist lähtuval kutsekoolide rahas-tamisele.

Jätkub ka riigigümnaasiu-mide arendamine, millega ta-gatakse maakonnas tugev ja va-likuterohke keskharidus. Sel-lega vähendatakse gümnaasisti-de väljavoolu suurematesse linnadesse. Olemas on raha selle aasta sügisel rakendunud tasuta kõrghariduse tagami-seks ja vajaduspõhiste õppe-

toetuste maksmiseks, nüüd ju-ba terve aasta jaoks.

ON TÄHTIS, ET kohalike oma-valitsuste tulubaas kasvab seit-se protsenti – 2014. aastal on see 777 miljonit eurot. Omava-litsustele eraldatakse avalikult kasutatavate teede hoiuks 10 protsenti kogu teede rahasta-mise mahust. Kohalike teede hoiuks läheb otse omavalitsus-tele kokku 28 miljonit eurot.

Teehoius kasutatakse järg-misel aastal rohkem riigisise-seid kui tõukevahendeid, mis võimaldab magistraalide ja liiklussõlmede asemel kesken-duda eelkõige väiksematele kõrvalteedele.

Tänu kõikidel liinidel uue veeremi kasutusele võtmisele paraneb reisirongiliikluse kva-liteet. Alustatakse Tallinna trammitööde renoveerimist ning jätkub väikesaarte ühen-duse tarbeks reisiparvlaevade ehitamine. Samuti teeb Eesti esimese sissemakse Rail Bal-ticu ühisfirmasse, mis on samm lähemale Tallinnast Leedu ja Poola piirini kiirraudtee ehta-misele.

PRÄÄNIK

Viljandi mõisa kalmistu värav asetati oma kohale.

PIITS

Õöl vastu pühapäeva pauguta-ti Kiini külas elumajast mõne-kümne meetri kaugusel püssi.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

Korralikud jahimehed kottipimedas jahti ei pea, liiati prožektorite valgel.

MARKO SAARM / FOTOLAVASTUS

ULUKIJAHT

Hilised püssipaugud viitavad salaküttidele

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Olgugi et ebaseaduslike jahivõtteid kasutavaid kütte on Viljandimaa metsade vahel liikvel aina vähem, õhutab keskkonnainspeksioon elanikke kahtlaselt käituvatest tegelastest viivitamatult teatama.

Läinud pühapäeval kella 22 paiku laksatas Kõpu ja Viljandi valla piiril Kiini külas Merle Liivaku ja Hannes Praksi kodust mõnekümne meetri kaugusel metsaservas kaks püssilasku.

«Kujutage ette, et olete puhkepäeva õhtul end mõnusaasti tuppa sättinud ja loete lastele raamatut, kui keegi kukub akna taga õhtupimeduses paugutama,» kirjeldas Liivak nende õdusa olemise lõhestanud vahejuhtumit.

Hetk hiljem aknast välja vaadates nägi pere maasturit naabri põllul tulede välkudes

tiirutamas. Ligi veerand tundi vesist välja äestanud sõidukil oli salaküttimist hõlbustav lisa-valgusti ning auto liikumistee-kond jättis mulje, et selles istuvad inimesed otsivad midagi.

Prügikast võeti kaasa

See, miks oli maastur enne lahkumist talu sissesõidutee otsa juures peatunud, sai selgeks alles hommikul. Nimelt polnud paarutajad pidanud paljaks seal seisvat prügikonteinerit tühjaks kummutada ning kaasa viia. «Igal juhul väga kummali-ne ja häiriv juhtum,» nentis Merle Liivak kokkuvõtteks.

Et seesugune käitumine külvas küsimusi, võtsid Liivak ja Praks järgmisel päeval ühendust kohaliku jahiseltsi juhi, keskkonnainspeksiooni ja politseiga. Kõik nad tõdesid, et vahejuhtum oli inetu, kuid nentisid, et tagantjärele pole süüdlaste tuvastamiseks enam ühtki käega katsutavat tõendit.

Kui kõrvale jätta prügikasti vargus, võib keskkonnainspeksiooni Viljandimaa büroo

juhataja Naima Tääri (pildil) arvates olla tõepoolest tegemist salaküttimisega. Ta tuletas meelde, et korralikud jahimehed ei aja sügisel saaki taga hilisõhtuti, sest pime-das on keeruline sihtmärki tabada, ilma et kasutataks keelatud abivahendeid. Nende sekka kuuluvad ka valgustid.

Vihm viis jäljed

Kiini külas tähelepanu pälvinud tegelaste kättesaamine on paraku väga ebatõenäoline, sest samal ööl tabas maad erakordselt tihe vihmavaling ning seetõttu ei leidnud järgmisel päeval kohapeal käinud inspektorid tee pealt ja põllult enam selliseid jälgi, mis oleksid aidanud teo toimepanijateni jõuda.

«Võtsime piirkonna jälgimise alla, kuid vahejuhtumi kohta peame nentima, et asjaolusid pole võimalik enam täpsustada,» lausus Täär.

Jahiseltsi juht pidas sama hästi kui võimatuks, et autotulede valgel toime pandud paugutamisega oli seotud mõni selle jahiseltsi liige. «Kui ma sellest kuulsin, helistasin kohe meie džiibiomanikud läbi. Kõik vandusid, et pole midagi sellist teinud. Pealegi on meil väga selge kokkulepe, et mööda põldusid ei sõideta,» rääkis ta. (Sakala)

tab suure tõenäosusega tõele, sest tänavu on hirvede liikumine Läti piiri äärselt aladelt põhja poole olnud tavapärasest tunduvalt intensiivsem. Kui eelmisel aastatel on Kõpu kandi kütid oma retkedel kohanud tavaliselt üksikuid selle liigi esindajaid, siis viimastel kuudel on end neile näole andnud lausa viie- või kuueliikmelised pundid ning üksikult uitavad pullid.

Sihikul võis olla kuningliku sarvepartiiga hirvepull

Ühe oletuse kohaselt noolised pühapäeva hilisõhtul Kiini külas paugutanud mehed erakordselt uhke sarvepartiiga hirvepulli, keda inimesed on väidetavalt seal kandis silmanud.

«Pidi olema kuldmedalit väärt sarvedega loom. Aga ise ma teda näinud pole,» ütles Heimtali jahiseltsi esimees Elmo Metsamaa.

Ta märkis, et kuulujutt vas-

TELEFON

Keskkonnainspeksiooni valvetelefon 1313 töötab üle riigi ja ööpäev läbi.

- Numbrile on oodatud teated mis tahes väärt looduskasutusest, näiteks ebaseaduslikust jahist, kalapüügist ja metsaraiest.
- Samuti tuleks inspeksiooni telefoninumbrile helistada, kui on nähtud surnud või haavatud ulukit ja loomade julma kohtlemist.

Allikas: keskkonnainspeksioon

Ühtlasi õhutas keskkonnainspeksiooni büroo juht kõiki, kes peaks tulevikus kusagil midagi samalaadset märkama, viivitamatult telefonitoru haarama ja helistama valvetelefonile 1313. Sel juhul olevat üsna tõenäoline paharetid juba sündmuskohal tabada, sest inspektorid on maakonnas liikvel.

Rääkides salaküttimisest laiemalt, tõdes Täär, et viimastel aastatel on sellest siiski võrdlemisi vähe märke. Nii on kõnealune lugu käesolevast sügisest ainus, mis viitab valgustite abil peetud jahile. Samuti polevat inspeksioonile teatatud ühestki surnuna leitud ulukist, kelle puhul võiks oletada, et ta on teise ilma saadetud jahiseadusi eirates.

6

Kultuuritöötajate ümarlaud ja rahvakultuuri keskus ootavad 2. detsembrini tänavuste rahvakultuuriauhindade kandidaate. Välja antakse kuus auhinda. Täpsem info ettepanekute tegemise korra kohta on ülevaatal maavalitsuse kodulehel.

Konverents tähistab aastapäevi

Eesti mõisakoolide ühendus korraldab täna Suure-Kõpu mõisas konverentsi, millega tähistatakse ühenduse enda ja «Unustatud mõisate» külastusmängu kümnnendat aastapäeva.

Oodatud on umbes 80 inimest, kelle hulgas on nii mõisakoolide kui eramõisate ühenduse esindajaid. Kauge-mad külalised tulevad Saksa-maalt ja Ungarist.

«Mulle on päeva põhiso-num ikkagi see, et püüame kraapida inimese hinge ja rääkida püsiväärtustest, mida me maal kanda püüame,» ütles Eesti mõisakoolide ühenduse juhatuse esimees Tõnu Kiviloo. «Samuti teeme juttu tänavu suvel kümnnendat aastat korraldatud külastusmängust «Unustatud mõisad», mille märksõnad on koostöö ja turism.»

Kümne Eesti mõisakooli esindajad räägivad oma õppeasutuse olevikust ja tulevikust. Kiviloo sõnul on eriti hea näide see, kui mõisakool koos omavalitsuse ja kogukonnaga käivad ühte jalga.

«Sellisel juhul nähakse kompaktset arendust ja see tähendab muidugi ka seda, et koolis on lapsi ja teenitakse tulu,» rääkis Kiviloo. «Teisest küljest oleme silmitsi tõsiasjaga, et piirkonnad jooksevad inimestest tühjaks. Siin ei saa omavalitsus jõuga kuidagi kaasa aidata. Mõisa personali silmad on märjad küll, aga nad näevad, et toad on tühjad.»

Reedel tutvustatakse Heimtali, Loodi ja Oisu mõisat. 2003. aastal asutatud ühendus aitab kaasa mõisakoolide riikliku programmi elluviimisele, ühendab mõisakoole ja omavalitsusi, kus need on, ning edendab nendevahelist koostööd mõisakoolide arendamisel tänapäevase õpikeskkonnaga haridusasutusteks. (Sakala)

Tartu teel juhtus liiklusõnnetus

Teisipäeva hilisõhtul kaotas 28-aastane Mikk Tartu ja Viljandi vahelisel teel kontrolli oma sõiduki üle ning see põrkas vastu elektriposti.

Kell 23.40 juhtunud õnnetus leidis aset Tartu–Viljan-

di maantee 65. kilomeetril. Sõiduauto Seat Toledo kaotas kurvis juhitavuse ja paiskus tagaosaga vastu elektriposti.

Sõiduauto juht toimetati Viljandi haiglasse. (Sakala)

Vana värav tehti uueks

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Lauluväljaku kõrval paiknev Ungern-Sternbergi perekonnakalmistu sai tagasi taastatud originaalvärava.

Aastakümnete eest kadunud värav tuli taas lagedale sügise algul ühe Viljandis Pärnu maanteel asuva kodu hoovist. Samal ajal meisterdas perekonna järeltulija Et-tore von Ungern-Sternberg Saksamaal värava koopiat, kuid olles kuulnud rõõmusõnumit originaali leidmisest, tegi ta ettepaneku paika panna siiski algupärane värav.

Enne kohale asetamist tegi see läbi korraliku taastamiskuuuri.

«Aastaid hooldamata, räästa all roostetanud väravast on sepp Tõnis Salong tõelise kunstipärli lihvinud,» on Viljandi linnavalitsuse kultuuriväärtuste spetsialist Monika Rauba rahul. «Värav on restaureeritud väga tundlikult. Meister on sekkunud nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik.»

Sepp paigaldas väravale luku ning valmistas postidele värava kinnitustetailid ja isegi uhke võtme.

Seni pole ajaloohuviliste-

Osava sepa käe all valminud värav on oma vanal kohal tagasi.

le näppu jäänud ühtki dokumenti, mis lubaks öelda, millise meistri käe all värav kunagi sündis. Peetakse võimalikuks, et see valmistati mõisa enda sepikojas või siis telliti kusagilt kaugemalt.

Matmispaika on kavas paigutada ka must lihvitud graniidist hauatähis sinna maetud viie inimese nimega.

Värav kadus tõenäoliselt 1980. aastate lõpul, sest 1986. aastast pärit fotodel on see veel näha. Kogukas sepis jõudis muu prahi seas prügimäele ja ilmselt viidi ta ära koristustööde käigus.

Terre Viljandimas loeb!

Hea Sakala tellija,

alates 1. detsembrist 2013 on Sakala ühe kuu tellimishind **7,50 €** (juriidilisele isikule **8,60 €**). Püsimatelepinguga (senine otsekorraldusleping) tellides palume kõigil, kelle lepingu limiit jääb alla 7,50 €, hiljemalt 25. novembriks oma limiiti muuta. Limiiti saab muuta pangas, internetipangas või kirjutades tellimine@ajaleht.ee.

Lehte saab tellida või tellimust pikendada

Sakala toimetuses Tartu tn 8 I korrusel, koduleheküljel www.sakala.ajaleht.ee, telefonil 433 0040 või 617 7717.

Chicago Pneumatic

CP 7749Q

½", 983 Nm, 1,98 kg
Art nr 8941077498

198€

Hind sisaldab käibemaksu!

Chicago Pneumatic - professionaalsete suruõhutooristade ja garaažiseadmete sügiskampaania!

Hydroline

www.cp.com

www.hydroline.ee
Raua 18, Viljandi 71020, Tel. 43 34 400

DELUX DREAMS

TEHASE VÄLJAMÜÜK

KAUPLUSES SAAB OSALEDA MUUSIKAPADJA LOOSIMISES!

PARGI t 3
R kella 11-17 ja L kella 9-14

SOODUSHINNAGA **TUMBAD**
hinnad alates **20€**

SOODUSHINNAGA **VEDRU-MADRATSID**
hinnad alates **65€**

SOODUSHINNAGA **MUUSIKAPADI 45x55x5 cm**
16,90€
hind enne 21,80 €

SOODUSHIND 774€
hind enne 1715 €

www.facebook.com/DeluxViljandi

2015. aastal on Viljandi korraldada 35. rahvusvahelised hansapäevad ning linn on külalisi silmas pidades broneerinud kõik sinsete majutustetevõtete voodikohad, sealhulgas Grand Hotel Viljandi.

ELMO RIIG

SUURÜRITUS

Hansapeo korraldamiseks otsib linn konkursi korras majutusteenuse pakkuajat

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Et ülejäämisel aastal rahvusvahelistel hansapäevadel külalised väärikalt vastu võtta, broneerib Viljandi linnavalitsus varakult ööbimis-kohti ning otsib majutusteenuse vahendajat.

Linnavalitsuse avalike suhete ja turismiameti juhataja Krista Kull ütles, et kuna oodata on sadu, võib-olla isegi tuhandeid külalisi teistest hansalinnadest, on praeguseks broneeritud kõik Viljandi majutustetevõtted. Voodikohti on neis kokku umbes 500.

Lisaks linna majutustetevõtetele soovitakse ööbimispaiku reserveerida Viljandi maakonnas ja naabermaakondades. Selleks kuulutaski linn välja konkursi majutusteenuse vahendaja leidmiseks.

«Majutusteenuse vahendaja hakkab pakkuma Viljandi linna, maakonna ning naabermaakondade majutusvõimalusi ning korraldama transporti neile hansakülalistele, kes Viljandisse tulla plaanivad,» selgitas Kull lühidalt teenusepakkuja ülesandeid.

Linnavalitsuse välissuhete spetsialist Markus Peter Nagel on öelnud, et konkursi võidab ettevõtte, kes veenab linnavalitsust, et suudab rahvusvahelistel hansapäevadel leida majutuse kõikidele linna külalistele.

Majutuse vahendajat kasutas ka Tartu

Linnavalitsuse ise ei hakka ööbimiskohti Krista Kulli sõnusi vahendama seetõttu, et seda peaksid tegema professionaalid. Nimelt võib selles töös ette tulla olukordi, millega kogematu arvestada ei oska. «Näiteks tahab keegi, et talle korraldataks majutus, bussitransport, taksoteenus ja broneeritaks lennupiletid.»

2005. aastal kasutas samasugust teenust rahvusvahelisi hansapäevi korraldanud Tartu ning Kulli sõnul läks külaliste majutamine sujuvalt.

Küsimusele, kas vastutust rikka töö vastu keegi ka huvi on tundnud, vastas Kull, et selle kohta on uuritud, kuid kandideerimisavaldusi veel saadetud ei ole.

«Teenuse vahendaja peab olema kantud majandustege-

vuse registrisse kui reisiettevõtja, tal peab olema kolmeaastane kogemus Eestisse saabuvate reise osutamisel ning väga hea oleks, kui ta on korraldanud Eestis kahe rahvusvahelise ürituse majutust,» nimetas avalike suhete ja turismiameti juhataja mõned tingimused, millele kandideerijad vastama peavad.

Konkurss majutusteenuse vahendaja leidmiseks kestab 16. detsembrini ning Viljandile see midagi maksma ei lähe.

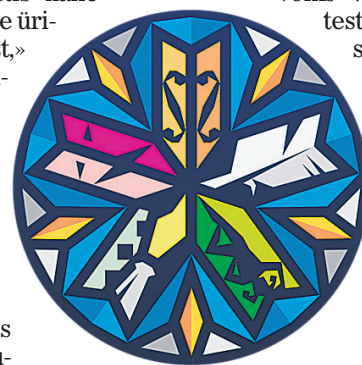
Täpne osalejate arv selgub järgmise aastal keskel

2015. aasta 4.-7. juunini kehtaval rahvusvahelistel hansapäevadel osalemise vastu on huvi üles näidanud paljud linnad, kaasa arvatud Herford ja Lübeck. «Selle aasta suvel, kui olime Herfordis Viljandit tutvustamas, tundsid paljud Saksa ja Läti linnad huvi Vil-

jandisse tuleku vastu. Järgmisel aastal läheme end tutvustama Lübecki hansapäevadele,» rääkis Krista Kull.

Küsimusele, kui paljud võiks Viljandisse teistest Euroopa hansalinnadest inimesi tulla, vastas ta, et seda on veel vara prognoosida. «Tulijate hulk võiks olla suur, sest me oleme väike, armas ja põnev sihtkoht. Kõik aga oleneb jällegi sellest, kui mugavalt on inimestel võimalik Eestisse ja Viljandisse sõita,» selgitas ta.

Lootes, et linna saabub 1500 ametliku delegatsiooni liiget, lisaks turistid ning huvilised, on linnavalitsus oma keskis arutanud, et hansapäevad võiksid konkureerida Viljandi pärimusmuusika festivaliga. «Täpsemalt saab tulijate arvu prognoosida järgmise aasta teises pooles, kui näeme, palju on majutusest huvitatuid,» lausub Kull.

2015. aasta rahvusvaheliste hansapäevade logo

PROGRESSIIVSED PRILLIKLAASID

-50%

Näed lähedale. Näed kaugemale. Näed hea välja.

Samade prillidega.

Pakkumine kehtib 1.10 - 30.11 • VILJANDI KAUPUS, Lossi 26, tel: 433 3472

PRO OPTIKA
www.prooptika.ee

LIIKLUS

Pime tagaots tekitab eriarvamusi

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Liiklusseaduse järgi võivad autod valgel ajal sõita vaid niinimetatud päevatuledega, ent mõnel juhul jääb neist autojuhtide sõnul väheks.

Kui varem pidid Eestis sõitval autol ka päise päeva ajal põlema ees lähituled, taga ääretuled ning ees ja taga numbrituled, siis 2011. aasta suvel jõustunud liiklusseaduse kohaselt piisab sellest, kui põlevad niinimetatud päevatuled.

See, et päeval ei pea tagumised ääretuled põlema, ei ole iga päev autorooli keerava viljandlase Kristjan Lusti arvates õige. Tema sõnul on selline seadusepunkt meie kliimas totrus.

«Paljud autod on tagant porised ja sulanduvad ümbritseva ühte. Kui sellisel autol tagatuled ei põle, on ohtlik olukord väga kerge tekkima,» selgitas ta.

Viljandi sõiduõpetaja Jaan Kleemann leiab seevastu, et see, kui sõitval autol valgel ajal tagumised ääretuled ei põle, ei kujuta endast liikluses ohtu.

«Tähtis on see, et auto esiosas tuled põleksid, nii et vastu sõitvat või peateelt lähenevat sõidukit oleks võimalik kergesti märgata,» rääkis Kleemann.

Autotehastes paigaldatud nõuetekohased päevatuled on liikluses tema kogemuste põhjal piisavalt hästi näha.

Muutuvate oludega ei kohaneta

Küll aga on sõiduõpetaja täheldanud, et kui päeval hakkab tugevasti vihma sadama, nii et nähtavus tugevasti halveneb ja mõistlik oleks päevatulede asemel sisse lülitada lähi- ja ääretuled, ei taipa paljud autojuhid seda teha.

«Neid juhte, kes muutuva te oludega hästi kohaneda suudavad, on väga vähe,» nentis Jaan Kleemann.

Politsei- ja piirivalveameti lõuna prefektuuri korrakaitsebüroo liiklustalituse juht Tõnu Kõrso ütles, et ka politseinikud puutuvad kokku juhtumitega, kus mõni autojuht kasutab viideviku või lausa halva nähtavuse korral napi valgusjõuga päevatulesid.

«Et päeval muutuvad järjest lühemaks ja kohe on käes aeg, mil enamik meie sõite leiab aset kerges hämaruses või suisa pimedas, on väga oluline, et autojuhid enesele teadvustaksid: päevatuled tuleb viideviku saabudes, aga kindlasti ka vihmasel ja sombusel päeval aegsasti lähituledele ümber lülitada,» selgitas ta.

Politsei- ja piirivalveameti pressiesindaja Ragne Keiski

ELMO RIIG

Vanasti tähendas mittepõlevate tagumiste ääretuledega sõitmine Eestis seaduserikkumist. Kehtiv liiklusseadus lubab seda aga valgel ajal teha.

sõnul on novembrikuus sõiduautode tuled kasutus teravdatud tähelepanu all.

Ise pandud tuled ei pruugi sobida

Maanteeameti liikluseksperdi ning liikluskomisjoni sekretär Villu Vane rääkis, et seadusepunkti, mis lubab valgel ajal kasutada ees päevatulesid nii, et tagumised ääretuled ei põle,

tuleneb Euroopa Liidu direktiivist ning tehnika arengust. Tänapäeval tulevad tehased väga paljud autod sellisena, et kui lülitada sisse päevatuled, siis tagumised gabariidituled ei sütti.

Ka Vane on üks neist, kes ei näe sellises seadusesättes probleemi. Liikluseksperdi märkis, et kui samas sõidusuunas liikuvale autole, millel ääretuled ei põle, keegi tagant sisse

sõidab, peab põhjus olema liiga suures sõidukiiruses või lihtsalt suures tähelepanematuses.

«Küll aga olen viimase aasta või poolteise jooksul märganud, et paljudele autodele on ise mingisugused päevatuled ette pandud. Need ei pruugi vastata nõuetele ja olla piisavalt hästi nähtavad,» märkis Vane.

Postimehe ajakirjanik Nee-me Korv ristas 1. novembril il-

munud arvamusoos päevatulede kasutamise korra seaduslikuks tontluseks. Ta märkis, et Eestis on ligi 20 aastat harjutud põlevate lähi- ja ääretuledega sõitma ja neid liikluses nägema.

«Kui hämaruses, mis lühikeste sügispäevadega üha kiiremini saabub, on sõidukite reas valgustamata sõiduk, jääb ta silmale eristamatuks. Nii tondistuvad päevatulede kasutajad,» kirjutas Korv.

Mesinikud trotsivad seadust

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Kuigi juba kolmandat aastat kehtib seadus, mis kohustab registrisse kandma kõik, isegi ühe taruga mesilad, pole paljud hobimesinikud seda nõuet mikski pannud.

Eestis on hinnanguliselt 6000 mesinikku, aga põllumajanduse registrite ja informatsiooni ameti (PRIA) registrisse on kantud vaid 1800 mesilat.

Mesinike liidu juhatuse esimehe Aleksander Kilgi sõnutsi tähendab registreerimata jätmise ohtu mesilaspere tervisele ja kogu Eesti mesindusele. Nimelt ilmnes tänavu mõnes kohas hulga mesilashaiguste, eriti Ameerika haudemädaniku uusi koldeid.

«Haiguse veelgi laiem levik võiks kaasa tuua mesilaspere massilise hukkumi-

se,» selgitas Kilg. «Samuti oli tänavu näiteid, kus taimekaitsetööde tõttu hulk mesilasi hukkus ja pered jäid nõrgaks või surid.»

Iga pere on tähtis

Tauditõrje seisukohalt on mesinike liidu juhi sõnul tähtis ka üks pere. «Kui see haudemädanikku sureb ning taru jääb lahti, võivad lähistel asuvate tootmismesilade mesilased viia saastunud linnumagusat oma tarudesse ning haigestuda või vad suured mesilad,» selgitas ta.

Karksi kandis hobimesilast pidava Aleksander Kilgi arvates on väheste registreerimise põhjusi mitu. Pensioniealised mesinikud ei pruugi nõudest teada ning paljud pelgavad, et registrisse kandmise järel asuvad neid kimbutama maksuamet ning veterinaar- ja toiduamet.

Need hirmud on Kilgi kinnitust mööda alusetud, sest kuni 15 mesilaspere pidajat peetakse hobimesinikuks, kellelt makse ei nõuta. «Samuti ei ole neile meekäitlemise erinõudeid ja neid ei kontrolli üldjuhul veterinaar- ja toiduamet.»

Hooletus on suur risk

Ka asja esimesena maakonnas mesiniku kutsetunnistuse pälvinud Möisakülas tegutsev Jorma Õigus arvas, et registreerimisest tõuseks tulu kõigile.

«Ümbruskonnas on kohusetundlikud talunikud, kes leiaksid registri järgi tarud üles ja saaksid mesinikega taimekaitsetööde osas infot vahetada,» selgitas ta.

Registri loomist olid omal ajal soovinud just tegusad mesinikud, kes lootsid nii vähendada mesilaste hulgihukkumist, mis on viimasel ajal maailmas levima hakanud.

«Haudemädaniku levik on kõige suurem risk just hooletud mesinikud,» rääkis Õigus. «Juhul kui kusagilt leitakse haudemädaniku kolle, oleks veterinaaridel võimalik minna kontrollima lähistel asuvaid registrisse kantud mesilaid. Praegu, kui suur osa mesinikest on registreerimata, võib haigus ohjeldamatult levida.»

Esmaspäeval oli mesilate registreerimata jätmisest juttu Tallinnas peetud mesinike ümarlaul ning seal sõna võtnud põllumajandusministri ümberloome ja maaelu poliitika asekancler Illar Lemetti tõi samuti, et see tähendab suurt probleemi tauditõrjel. «Kui paljud mesilad pole kaardil, siis pole ka tõrje tõhus,» edastas BNS tema sõnu. «Samuti pole põllumeestel võimalik mesinike taimekaitsevahendite kasutamisest teavitada. Teiselt poolt on väga oluline, et mesinikele oleks kättesaadavad ka põllumeeste kontaktandmed.»

Et linnumagus Eestist otsa ei saaks, tuleb mesilastel silma peal hoida ning teha koostööd põllumeestega.

ARVET MÄGI (VIRUMAA TEATAJA)

REHVIDE MÜÜK | VAHETUS

Võimalik broneerida aeg telefoni teel või meie kodulehel!

Vianori järelmaks* intressiga 0%

112 € **79 €**

Sava 205/55 R16 Eskimo Ice Saksa kvaliteetrehv

www.tireman.ee

* Järelmaksu on võimalik taotleda ainult füüsilistel isikutel. Teenuse pakkuja on Kaupmehe Järelmaks OÜ. Krediidi kulukuse määr on 9,63% aastas järgmistel näidistingimustel: toote maksumus 499,00€, lepingu sõlmimise tasu 24,90€, periood 12 kuud, intress 0%. Täpsemad tingimused küsi klienditeenindajalt.

VIANOR Viljandi
Piiri 2, Viljandi, tel. 435 5572

Member of Nokian Tyres

Pärnu spordihallis
10. novembril kl 11-16
kõikide laste

ISADEPÄEV

ESINEJAD:

**Terve päev toimuvad
 põnevad võistlused
 isadele ja lastele.
 Näha saab võimsat
 tehnika väljapanekut.**

ja MARVI VALLASTEGA

ÜRITUS ON TASUTA!

**TULE JA VEEDA PEREGA
 ÜKS LÕBUS PÄEV!**

Politsei- ja Piirivalveamet

TEEMAD

Toimetaja RANNAR RABA, 433 0051, rannar.raba@ajaleht.ee

24 000

Osaühing Eesti Hõõvelliist kasutab praeguse tootmismahu juures aastas 24 000 tihumeetrit männipuitu.

TOOTMINE

Oma liistude juurde jäämine on Suure-Jaani firmale edu toonud

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Suure-Jaani külje all tegutsev osaühing Eesti Hõõvelliist on 2007. aastaga võrreldes kahekordistanud nii töötajate hulka kui ka käivet.

«Balti regioonis on tooraine ja tööjõuressursid odavamad kui Skandinaavias, mistõttu kipuvad puiduga seotud tootmised sealt siia kolima,» nentis ettevõtte juht Andrus Rooks.

Just sel põhjusel on Hõõvelliistu Rootsis asuv omanik peaaegu kogu kasumi investeerinud siinsesse tootmisse. Algusaegadel kasutuses olnud seadmed on asendatud moodsaate ja efektiivsetega ning ridamisi on juurde kerkinud hooned.

Uus värvitsehh ja ladu

«2012. aastal oli ettevõtte käive 17,5 miljonit eurot, sellest kasum 1,6 miljonit. Investeering 3 miljonit eurot, tänava

Eesti Hõõvelliistu juht Andrus Rooks (vasakul) on hea mainega ülemus. Tema nõuandeid kuulavad alluvad, teiste seas hõõvelliini operaator Ülar Omel, alati tähelepanelikult.

miljoni jagu,» rääkis Andrus Rooks.

Kui mullu valmis värvitsehh, siis äsja avati uus ladu, kuhu koondatakse eri tootmis- hoonetest tulev toodang.

«Seni oli igas hoones väike laonurk. Nüüd läheb logistika lihtsamaks ja efektiivsemaks,» lausus Rooks.

Ettevõtte töötajaskond on kasvanud 2007. aasta 80 inimeselt 160-le. Firma juhi sõnusi ei ole personali suurendamine aga omaette eesmärk, vaid tulenes äriplaanist, mis nägi ette laienemist. Sobivate inimeste leidmisele tuli kasuks asjaolu, et 2009. aastal liideti Hõõvelliistuga Sürgavere mööbli-firma Eerung.

Ettevõtte keskendus liistude valmistamisele. Kui esialgu jäid Sürgavere hooned tüh-

jaks, siis 2011. aastast toodetakse seal puidust ja MDF-ist ehk kuivmeetodil pressitud keskmise tihedusega puitplaadist aknapalesid. Tänavu ehitati endise kanalakompleksi kohale ka uus tootmishoone. Sürgaveres on rakkes 25 inimest.

Laienes Rootsi

2011. aasta lõpul omandas Eesti Hõõvelliist Lõuna-Rootsi 12 töötajaga ettevõtte Prolist Nordic AB.

«Kõrgtehnoloogilisel liinil toodetakse aknapalesid vaid MDF-ist, mis valmivad Saksamaal. Seda suure erikaaluga materjali on Skandinaavia turu jaoks logistiliselt mõistlikum töödelda Rootsis, kus on ka tunduvalt madalam elektri hind kui Eestis,» selgitas Andrus Rooks.

Lisaks asutas Hõõvelliist tunamullu Rootsis kaubandusettevõtte, et oma tooteid seal kandis efektiivsemalt müüa.

Põhiliselt kasutab Hõõvelliist toormena männipuitu. «Puidu pärast käib järjest ägenev võitlus. Eesti puidusektoril läheb praegu väga hästi,» märkis Rooks.

Et kohalikul turul tooret napib ning ühtlasi riske hajutada, ostetakse puitu sisse ka Soomest, Rootsist, Lätist ja Venemaalt.

Hea tööjõud on arvel

Andrus Rooks tunnistas, et nagu paljud teised Eesti ettevõtted näeb ka Hõõvelliist sobiva tööjõu leidmisega päris palju vaeva. Konkurentsi on tihendanud Kõidamal tegutseva osaühingu Combimill kiire laienemine.

«Puidutööstuse peatänaval ehk Imaverest Karksi-Nuiani on kõik head spetsialistid arvel. Nemad saavad endale paremat kohta valida,» tõdes Rooks.

Personal tuleb põhiliselt ümbruskonnast, vähemal määral 24 kilomeetri kauguselt Viljandist. Kõik uued töötajad, alates värvijatest ja viimistlejatest ning lõpetades töstuki-juhtidega, õpetatakse välja kohapeal.

«Põhikaader on suhteliselt püsiv. Kahjuks on uute tulijate seas järjest rohkem neid, kes kiiresti loobuvad või ei pälvi meie usaldust,» nentis Rooks.

Osa liine on ettevõttes töös ka kahes ja kolmes vahetuses. «Aina enam lähevad kaubaks viimistletud liistud, nii et enamik värviline töötab kolmes vahetuses,» rääkis firmajuht.

Piirkonna suurim tööandja

Suure-Jaani vallavolikogu esimehe Arnold Pastaku sõnusi on Hõõvelliist omavalitsuse suurima tööandjana väga oluline ettevõtte. Selle ühe trumbi-

ETTEVÕTE

1993. aastal asutatud firma kuulub Rootsi perekonnale Rapp.

- Ettevõttes toodetakse põranda-, uksepiirde-, katte-, sisenurga-, välisnurga-, ümar- ja klaasiliiste ning viimistletud ja viimistlemata profiiliiste.
- Toormest on enam levinud mänd ja tamm, kuid kasutatakse ka puitkiudplaate.

Allikas: www.hoovelliist.ee

na tõi ta välja stabiilse arengu, mis annab ka piirkonnale kindlustunnet. Vallavanem Tõnu Aavasalu lisas, et palgadki on ettevõttes arvestatavad.

Hõõvelliist on toetanud vala tublimeid sportlasi, noortetegevust ja kultuuri. Pastak märkis veel, et Hõõvelliistu valduses on korda saanud omaaegse Lahmuse ühismajandi keskus, mis iseseisvusaja algul laokile jäi.

Põhjamaade liistutootjate esikümnes püsiva firma põhitoodang läheb Skandinaaviasse ja Kesk-Euroopasse, Eestisse jääb umbes kümnendik. Hektarisaarune kompleks on erksavärvilisi hooned täis ning rohkem neid ehitada ei lubata. Nagu ütles Andrus Rooks, võivad nad tulevikus tootmist laiendada ehk veel mõnda teise Eesti paika või lähiriikidesse, ent sel juhul võetakse seal veidi teistsugune suund.

Värviliini operaator Anne Linnamägi pahtlit valamas.

ARSTIABI

Linna seadused soode ja metsade vahele alati ei sobi

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Väike Kõpu vald Viljandimaa edelaosas on linnainimesest romantika-ihaleja paradiis. Seal on suur osa Soomaa rahvuspargist oma ürgse loodusega: viiendaks aastajaks nimetatav suurvesi ning lõputud marja- ja seenemetsad.

Selle romantika keskel toimetavad inimesed, kelle igapäevaelu on hoopis keerulisem kui asfaldil kulgejal. Kui torm viib elektri, võib juhtuda, et ilma selleta tuleb hakkama saada terve nädal või kauemgi. Kui uputab, ei pääse isegi elumajast lauta, kaugematest käikudest rääkimata.

Aga ka Kõpu valla elanikel on samad põhiseaduslikud õigused nagu kõigil Eesti Vabariigi kodanikel. Üks olulisemaid neist on saada arstiabi. Praegu on sealised inimesed hirmul, et perearst võib lahkuda ja siis sulle uksed ka apteek.

Üks arst teise järel

Viimastel aastatel on Kõpus perearst vahetunud õige mitu korda: kes on läinud pensionile, kes lahkunud muudel põhjustel. Praegu töötab seal Olga Reiter.

Kõik inimesed, kellega Kõpus juttu ajasin, ütlesid, et nad on perearstiga rahul. On vaid kaks muret: arsti tagasihoidlik eesti keele oskus ja pereõde puudumine. Vajaduse korral läheb tõlgina appi sealsamas

üle tee asuvas apteegis töötav proviisor Linda Ehapalu. Õega on lood kurvemad, sest teda lihtsalt pole suudetud leida.

Linda Ehapalu ei hoidnud praegust arsti iseloomustades kiidusõnu kokku, öeldes, et too on tark, inimlik, empaatiline ja lahtise peaga.

Perearsti juurde sattusime parajasti siis, kui tervisekontrollis oli viiekuune Joonas. Tolle ema Triin Pääbus lubas meidki vastuvõtu ajal kabinettis viibida.

Pisipoiss oli turvaliselt emasüles ja lasi arstil rahulikult ennast uurida. Protestihääl hakkas kõlama alles siis, kui jahe stetoskoobiots keha puudutas. Arst mõõtis ja kaalus Joonase ära ning lausus: «Tubli!»

Lõpuks tuli kaitsesüst, mis keeras nutu veel kraadi võtta valjemaks. Siis olid protseduurid läbi ja vaikus majas. Joonas nohistas rahulolevalt. Võib-olla oli tema väikeses peanupus teadmine, et kisa täitis eesmärgi ja päästis ta millestki hullemast.

Tohter lausus veel, et tuleb vaadata, ega palavikku tõuse. Triin Pääbus, kellel on kodus ka viieaastane poeg, teadis, et pärast vaksineerimist on tarvis seda jälgida, ning lubas, et kraadib Joonast öhtul kindlasti.

«Kõik korras. Kuulates ka hästi,» sõnas arst. Pikemat juttu tema ja ema vahel ei tekkinud.

Edasi rääkis arst juba vene keeles, et lapse tervis on igati hea. «Maalapsed ongi väiksena terved, sest siin on värske õhk ja rahulik elu. Joonasel on väga tubli ja hoolitsev ema.»

Triin Pääbus on arstiga rahul. Ennekoike on ta aga rahul sellega, et Kõpus üldse arst on. «Ma elan siin, ei pea väike-

Pikka aega pediaatrina töötanud Olga Reiterile meeldib lastega tegelda. Protestikisa käib asja juurde. Ema püüab väikese Joonase tuju tõsta.

se lapsega linna sõitma,» ütles ta ning lisas, et räägib vastuvõtul olles põhimõtteliselt ainult eesti keeles. Et tohter kiiremini õpiks.

Sõnaraamatud kõrval

Olga Reiter on Kõppu tööle tulnud Narvast. Põhiline, mis talle muret teeb, ongi kehv eesti keele oskus.

«Ma püüan õppida, sõnaraamatud on ka käepärast, aga muidugi ei ole see päris normaalne töötegemine,» nentis ta. «Paljud eakamad inimesed oskavad vene keelt, nendega on lihtsam.»

Arst, eriti väikese maakoha arst, on paratamatult ka patsientide murede ärakuulaja ja lohutaja. Sellega jääb praegune tohter vähemalt esialgu kimpu.

Kuidas sattus narvalanna Kõppu?

«Õppisin Leningradis pediaatriks ja hakkasin Narvas jaoskonnapediaatrina tööle. Siis tulid muutused ja lastearstide enam nii palju vaja ei olnud. Õppisin oma raha eest Tartus perearstiks. Narvas kohta ei olnud, töötasin põhiliselt asendusrästina. Ja kui nüüd pakuti võimalust oma praksis saada, võtsin selle rõõmuga vastu,» jutustas ta.

Mullu Kõpus tööle asunud Olga Reiter tunnistas, et talle meeldib maaelu. Tal on ka aia- maa, mida ta meelsasti harib. Ainult, jah, see keeleoskus... Kõik paberid täidab arst eesti keeles ja saab sellega hakkama. Kõnelemisega on keerulisem. Aga nagu naine ise ütleb, pole ta allaandja tüüp ning loodab keelebarjääri murda.

Pereõde saaga

Töötada oleks võrratult lihtsam, kui praksises oleks vene keelt oskav pereõde. Paraku pole seal üldse õde. Kui praegune arst tööle tuli, tegi seda tööd Merle Vahe, kes oli Kõpus ametis olnud juba pikka aega ning tundis sealseid inimesi ja olusid. Tema pidi lahkuma.

Rääkis Merle Vahe

siis, kui ta oli teada saanud, et tal tuleb Kõpu pereõde amet maha panna. Nii oli talle teatanud Kõpus arstiabi korraldav terviseagentuur. Põhjuseks oli toodud, et ta on töö ka Viljandi haiglas ega ole selle tõttu kõik päevad kohal.

Asemele tuli noor pereõde, kes pidas vastu lühikest aega. Külainimesed, kes pole seni- ajani Merle Vahe riiki lahkumise- ga leppinud, räägivad, et noor inimene tahtis maaelu romantikat proovida, tüdines sellest aga õige pea.

Terviseagentuuri tegevjuht Nele Lõhmus ärritus kohe, kui Kõpu vastu huvi üles näitasin, ja ütles, et Eestis on veel perearste, kes töötavad ilma pereõde- ta. Küsimusele, kas terviseagentuur tunneb ka endal Kõpu praeguses olukorras süüd, vastas Lõhmus, et pärast uue õe lahkumist pakuti Merle Vahele tööd tagasi, aga ta ei tahtnud. «Ta töötab nüüd mitmes koolis õena ja tal pole huvi Kõpus selle arsti juures olla.»

«Kas ta ütleski nii, et ei soovi selle arstiga töötada,» pärisin üle. «Ei, ta ütles, et ei soovi praegu seda tööd teha,» toonitas Lõhmus.

«Kõpu inimesed räägivad, et ta solvus, kui teda äkitselt lahkuma sunniti, ega taha loomulikult enam tagasi tulla. Uus õde aga ei olnudki sellest tööst eriti huvitatud,» vahendasin kuulnud.

«Mina ei tea, mida Kõpu inimesed räägivad!» lausus Lõhmus resoluutselt.

Nii Nele Lõhmus kui ka Viljandi maavalitsuse sotsiaalala peaspetsialist Luule Vitsur ütlesid end lootvat Viljandi kiirabi reformile, mille käigus võib osa õdesid vabandada. Sakala andmetel sellist õdede vakantsi kiirabi Tartu alla üle minnes aga ei teki.

Vallavanem on mures

«Meie arst ei kao kuskile, kui riik vetot peale ei pane,» kinnitas Kõpu vallavanem Tõnu Kiviloo, kelle üks põhitööd on praegu pereõde otsimine. Pere-

arst saab peagi tagasi värskenduskursi läbiteinud ruumid apteegiga samas majas. Kolimine seisab vaid sideühenduse taga. Kui see korras, avab perearstipunkt uksed.

«Novembris saame arstile keelekursused ka,» lubas vallavanem ega olnud nõus, et keel võiks ametlikuks takistuseks saada olukorras, kus Eestis töötab kõrgetel ametikohtadel palju inimesi, kes kõnelevad vaid inglise keelt.

„Meie arst ei kao kuskile, kui riik vetot peale ei pane.“

TÕNU KIVILOO, vallavanem

«Seda pole ka olnud, et mõni koduvisiit tegemata jääb. Meil on kokku lepitud, et vajaduse korral sõidutab arsti sotsiaaltöötaja. Tema teab teid ja tunneb inimesi,» rääkis Kiviloo. Tema sõnul oli kevadel päevi, mil doktor Reiteri juures käis vastuvõtul 35 patsienti.

«Kui Soomaa kaugemast servast on Kõpu alevikku 26 kilomeetrit ja siit Viljandisse veel 20 ning buss käib kaks korda nädalas, siis kuidas peaks inimene arsti juurde pääsema? Paljudel ei ole oma autot. Kõppu saavad nad ikka: kas naaber sõidutab või toob sotsiaaltöötaja.»

Kiviloo lisas, et tema on praeguse arstiga sada protsenti rahul. «Olen oma tervisehädadega tema juures käinud ja asjalikku abi saanud.»

Vallavanema on ilmselt närvi ajanud linnades sündinud plaan rajada tõmbekeskustes suured perearstikeskused.

«Väikeses paigas pole võimalik supersisustusega arstikabinette avada. Kas see tähendab, et neil jääb tegevusluba saamata? Mis siis meie inimestest saab? Praegust linna-

inimeste dikteeritud olukorda võiksime iseloomustada nii, et uppuja päästmine on uppuja enda asi, aga meil pole õigust ennast päästa ka, nii et püüame vastuvoolu edasi ujuda,» jagas ta paljude ääremaaainimeste muret.

Loodetavasti ei kao

Perearste suunab ja kontrollib Eestis terviseamet. Selle peadirektori asetäitja Üllar Kaljumäe kinnitas, et tööpoolest on võetud suund suurte perearstikeskuste väljaehitamisele. Samas rõhutas ta, et see ei tähenda väiksematest paikadest perearstipraksiste kadumist.

Täpsemalt Kõpust rääkides ütles Üllar Kaljumäe, et terviseagentuur esitas mõne päeva eest sealse perearstikeskuse tegevusloa taotluse.

«Vaata kohapeal punkt-punktilt järele, kas kõik on olemas. Vastavalt sellele tuleb otsus,» lausus ta ning lisas, et kui midagi ongi puudu, ei takista see arsti tööd. Tegevusloa taotlejale määratakse aeg puuduste kõrvaldamiseks.

Üllar Kaljumäe sõnul päris järgalt asju ei otsustata. «Kui näiteks puudub sundventilatsioon, saab õhu puhtuse tagamiseks leida muu mooduse.»

Pärimise peale, mis on perearsti varustuses kõige kallim ja keerulisem seade, mille olemasolu nõutakse, nimetas kõrge ametnik EKG aparati, millega saab teha südamefilmi. Kõpu perearstil on see olemas.

«Vastuvõtuvõimalus peab ka pisemates kohtades alles jääma. Samuti koduvisiidid,» andis Üllar Kaljumäe lootust.

Ehk ikka ei lähe nii, nagu on ennustanud üks köpulan. Tema arvates kehtib praegu põhimõte «Mida halvem, seda parem» ja vahest alles kauges tulevikus tõuseb kõik uuesti tuhand. Viimaks leitakse Kõppu pereõdegi. Äkki on kuskil inimene, keda meelitavad puhas ja rikas loodus ning väike nimistu, mis võimaldab iga patsienti tundma õppida.

Nagu nukumaja. Varsti kolib perearstikeskus tagasi remonditud ruumidesse apteegi kõrvale.

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0042, madis.luik@ajaleht.ee

10

Täna kell 18 algab Sürga-vere spordihoones sealse meeste võrkpallisarja teise etapi esimene mänguõhtu. Tänavu 16. korda peetaval mõõduvõtul teeb kaasa 10 meeskonda.

JALGPALL

Tulevikku ootab viimases voorus ellujäämismäng

ALVAR LOOG,
jalgpallihuviline

Pühapäeva õhtul kaotas Viljandi Tulevik Eesti jalgpalli meistrivõistluste esiliiga eelviimases voorus võõrsil 2:5 Tallinna Levadia duubli, kuid säilitas võimaluse pääseda üleminekumängudest.

Kindlustamaks püsijäämist esiliigas, vajas Tulevik tänavuse Eesti meistri duubli vastu võitu. Kohtumise avapoolae ei jätanud aga isegi võimalust sellest unistada: mängupildi järgi otsustades polnud väljakul mitte ühe liiga eri tabelipooltesse, vaid eri liigadesse kuuluvad meeskonnad.

Levadia duubel ületas Tulevikku kõigis elementides: hoidis palli kõrge pressis ja mõtestatud söödumänguga ründetsoonis ning lõi esimese 28 minuti jooksul neli väravat, jät-

tes seejuures vähemalt teist sama palju löömata. Edasine ei tundunud olevat oluline mitte sportlikust, vaid üksnes statistilisest aspektist.

Seejärel tuli aga vahetusest Viljandi meeskonna keskvalja tugevdama Mikk Metsa ning Levadia surve hakkas vähehaaval järele andma. Tulevik, kel oli avapoolajal raskusi koguni audi väljaviskamisega, leidis teise poolaja algul oma ründemängu ning Roger Teor pääses kaks korda järjest üksi palliga Levadia kaitseliini selja taha. Paraku ei suutnud ta värava-vahti üle mängida.

64. minutil teenis ja realiseeris penalti Rasmus Luha-kooder. Seejuures sai Levadia kaitsja Mauri Levandi punase kaardi. Kolm minutit hiljem lõi Tuleviku teise värava Rainer Peips ning ühemehelises vähe-muses mängiva Levadia kahe-väravane eduseis tundus järelejäädud enam kui paariküm-neminutilist mänguaega arves-tades olevat tugeva löögi all.

Levadia kaits- ja poolkait-seliini tegutsemises oli märga-ta paanikat, kuid ühemeheli-seks kuivanud edurivi säilitas külma närvi: kõigest minut pärast Peipsi tabamust, kui kõik kaardid tundusid olevat Tule-viku käes, taastas Nikita Kolja-jev individuaalse meisterlikkuse pealt Levadia kolmeväravali-se eduseisu ja see jäi püsima lõpuni.

Lõpuvile andis endise vil-jandlase ja Tuleviku liikme Ar-go Arbeiteri juhendatavale Le-

Viljandi jalgpalli esindusmeeskond peab pühapäeval meistrivõistluste esiliiga põhiturniiri viimase mängu. Pilt on tehtud hooaja teise vooru kohtumisel, kui ta võõrustas kunstmurul Levadia teist esindust ja võitis 1:0.

vadia duubli esiliiga võidu. Tulevik peab lootma, et värskel meistril jätkub motivatsiooni ja püssirohtu ka eeloleval pühapäeval, kohtudes esiliiga viimases voorus võõrsil tema peakonkurendi Väandra Vaprusega.

Kui Väandra peaks selle mängu viigistama või kaotama, säilitab Tulevik oma kohtumi-

se tulemusest sõltumata seits-menda koha. Vapruse võidu korral vajab ta esiliiga B üleminekumängudest pääsemiseks viimasest voorust võitu. Tuleviku viigi ja Vapruse võidu korral koguvad meeskonnad ühepalju punkte, ent parem vä-ravate vahe annab paremuse Vaprusele.

Tuleviku viimase vooru vast-tane on Tartu SK 10. Kohtumi-ne leiab aset eeloleval pühapäeval kell 11 Viljandi järve äärsel kunstmuruväljakul. Tulevikust kaheksa punkti enam kogunud Tartu meeskonnal, kes paikneb viiendal kohal, ta-beliseisu arvestades enam mi-dagi püüda ega kaotada ei ole.

MÄNG

Tulevik peab esiliiga viimase vooru kohtumise pühapäeval kell 11 Viljandi kunstmuruväljakul Tartu SK 10-ga.

Maadluspoisid tulid Rakkest tagasi medalikoormaga

VALDEKO KALMA,
Tuleviku maadlusklubi president

Viljandi spordikooli vabamaadlejate osavõtt seeriavõist-luse «Nublust Nabiks» neljandast osavõistlusest Lääne-Virumaal Rakkes päädis kahe kuld-, kolme hõbe- ja kaheksa pronksmedaliga.

Viiest etapist koosneva sarja eelviimasel mõõduvõtul pak-kusid eestlastele konkurentsi Läti Jelgava klubi noored.

139 osalejaga võistluspäe-valt töid Viljandisse esikoha-auhinna Kevin Ervald ja Max Hristjuk.

Kevin Ervald võitis 13 osale-jaga kehakaalus alla 47 kg alustuseks kaks seljavõitu. Poolfinaalis läks ta vastamisi ühe oma peamise koduse ri-vaali Nikita Tšehhoniniga Kohtla-Järvelt. Tasavägiselt kulgenud kohtumise algul domineeris Tšehhonin ning asus matši tehnilise punktiga juhti-ma. Teisel maadlusajal Kevin Ervald kogus ennast ja oli

märgatavalt aktiivsem. Selle tulemusena teenis ta võtetega tehnilised punktid ja väärtus-liku võidu tugeva konkurendi üle.

Pärast rasket poolfinaali ootas Ervaldi finaalis klubi-kaaslane Villem Jamnes. Too oli eelringi alustanud uljalt ja seljatanud kolm vastast. Esiko-hakohtumine Viljandimaa poiste vahel lõppes Ervaldi ülekaaluka punktivõiduga.

Villem Jamnese pärastlõ-jal jäi pjedestaali teine aste ning sama grupi kolmanda koha hoi-vas kolmas Viljandi spordikoo-li õpilane Karl Taškin.

Teist nädalavahetust jär-jest turniiril esikoha saavuta-nud Viljandi Kesklinna kooli õpilane Max Hristjuk alustas Rakkes 12 osalejaga kaalus al-la 26 kg järvamaalase Karel Siimu seljatamisega. Võistluse teine ring viis ta vastamisi oma treeningukaaslasest rivaali Tristan Aleksandroviga. Nagu eelmiselgi turniiril, suutis ta treeningukaaslast tehnilise

Kevin Ervald (sinises) oli Rakkes peetud maadlusturniiril teistest üle võistluskaalus alla 47 kg.

VALDEKO KALMA

punktiga edestada ning jätkas võitlust esikoha eest.

Poolfinaalis ei valmistanud Max Hristjukile raskust tallin-lase Juhan Kristjuhani seljata-mine ning ka esikohakohtumi-ne Kohtla-Järve Kuldkaru esindajaga lõppes tema selja-võiduga.

Teises voorus kaotajate rin-

gi langenud Tristan Aleksand-rov jätkas samuti võidukalt ning võitis sealt seljavõitudega, mis võtta andis, ehk teenis kol-manda koha.

Kehakaalus alla 32 kg alus-tas Kaimar Tamm 13 osaleja seas paljulubavalt. Kuni finaalkohtumiseni tundis ta end kindlalt ning seljatas kolm vas-

tast. Finaalis enam nii edukalt ei läinud: noormees pidi alla vanduma tallinlasele Ekke-Kõu Leithamile ning rahulduma teise kohaga.

Samuti hõbeda pälvinud Kevin Aasa kontole jäi kaheksa osalejaga kaalus alla 73 kg kaks seljavõitu ning punktikaotus järvamaalasele Valdi Jalastile. Lisaks eespool nimetatud Tristan Aleksandrovile ja Karl Taškinile pälvisid Viljandimaa esindajatest Rakkes oma võist-lusgrupis kolmanda koha veel Janar Lips, Richard Käosaar, Kaupo Kruusmaa, Dominic Sadam, Aleksei Agešin ja Kenert Tamm, viiendana lõpetas Rene Talts.

Seeriavõistluse «Nublust Nabiks» finaalettapp saab teoks 16. novembril Põltsamaa Felixi spordihallis. Juba eeloleval laupäeval müdistavad aga nii noored kui täiskasvanud vabamaadlejad Viljandi spordihoones, kus leiavad aset Viljandi noorteturniir ja täiskasvanute Balti karikavõistlused.

Sakala

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Madis Järvekülg (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölder (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Kadri Soon,
Tea Raudsalu 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9–17, lõuna kella 13–13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juridiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rütli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võ-
tab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitstud teosed, mille reprodutsee-
rimine, levitamine ning edastamine
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõus-
olekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8778

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
võite pöörduda pressinõukogusse,
pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Teisipäeval sündis Vil-
jandis poiss.

135 AASTA EEST
Sakala, 4. XI 1878

Kuulus laulja Mario, kes oma ilusa laulmise pärast terwes maailmas kuulus on ja oma lauluga lõpmata suured summad raha teenis, elab nüüd Roomas. Aga nagu mitmed kuulsad kunstnikud, nii ei ole ka tema omal lõikuse ajal mitte raha nii kalliks võinud pidada, et oma wanaaja päewade peale ka natuke tagawaraks ära oleks pannud. Nüüd peab ta Roomas suures waesuses elama, ja sellepärast on tema auustajad Inglismaal tema heaks raha kokku pannud.

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kl 9-17, lõuna kl 13-13.30. Tel 433 0062, faks 433 0066, e-post andra.tetsmann@ajaleht.ee. Kuulutuse tellimine internetis <http://kuulutus.ajaleht.ee>

JUBA SELLEL REEDEL 8. nov - KAMINAPÄEV

Pelletikaminad, mis ei vaja korstent!

Tule ja vaata, kuidas kamin töötab

Korstna tõmbeventilaatorite tutvustus

TORU-JÜRI

www.torujyri.ee

VILJANDI

Leola 49
Tel: 433 0002
Mob: 530 11217

KINNISVARA

Anda üürile möbleeritud 1-toal keskk korter. Tel 5612 1211.

Müüa 1-toal korter Männimäel. Tel 5457 7430.

Ostan 4-toal korteri Männimäel, I korrus. Tel 503 0336.

Üürile anda suure esiku ja köögi-ga 3-toal ahiküttega korter. Tel 515 1495.

SÕIDUKID

Ostame sõidu- ja maastikuauto-sid. Tel 5555 8120.

Soovin osta külgorviga vanema mootorratta. Tel 5690 1288.

TEENUSED

Autoklaaside müük, paigaldus ja parandus, ka kaskokindlustuse juhtumid. OÜ Car-Fix, Riia mnt 54b, tel 433 7789, carfix@carfix.ee.

Ehitus- ja remonditööd. Korterite kapitaalremont. Vannitubade uuendamine. Lammustööd. Elektri- ja sanitaartehtnised tööd. Plaatimine ja maalritööd. Tel 5694 8039.

Ehitustööd. Tel 5694 0590.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, h 1,09 €/min.

Kanalisatsiooni- ja veetrassitööd, kaevetööd. Süvaveepumpade ja septikute paigaldus. Tel 521 7415.

Kasutatud ja Vallai taastatud tal-verehvide müük ja paigaldus Mustlas. Tel 5592 3121.

Katused, fassaadid ja viimistlus-tööd. Tel 5352 9476.

Korterite ja elamute remont. Tel 5377 2246.

Rakke-, salv-, sahtkaevude kae-vamine, puhastamine ja remont. Tel 557 4792.

Lahkus meie kallis

IIVI-AIVE REINOLA

4. II 1938 – 4. XI 2013

Leinavad Urmas, Hendry ja Anne.

Ärasaatmine laupäeval, 9. novemb-
ril kell 12 Pauluse kirikust Metsa-
kalmistule.

*Las vaikus ütleb,
et see kõik on läbi,
teab vihmakardin
aknaklaasil tött.*
Jaan Tätte

Mälestame kallist venna- ja onu-
naist

IIVI-AIVE REINOLAT

Meie siiras kaastunne Urmasele,
Hendryle, Annele ja Siirile.

Elvi, Piret, Mari-Liis, Kuuno ja
Vello peredega

Metallitööd. Trepid, piirded. Tel 517 5265.

Ohtlike puude langetamine. Tel 504 7811.

oÜ Enberg T.E.
Paistu 3-a, Viljandi
Tel 434 9090
Avatud E-R 8-17

AUTOREMONT
Vajaduse korral tuleme ise
autole järele. Kui tööd on tehtud,
toimetame sõiduki teile sobivasse
kohta.

LIISI REMONT JA SÕIDA!

AUTOVARUOSAD
otse maaletoojatelt

LUKKSEPA-TÖÖD

VEERMIKU KONTROLL tasuta!

**Ostes õli ja õlifiltri
meilt, on õlivahetus tasuta!**

Puur- ja maaküttekäevude tege-mine, pumpade ja septikute pai-galdus. Vee-, kaeve- ja kanalisat-sioonitööd. Tel 521 7415, www.baltipuurkaev.ee.

Salvkaevude puhastamine. Tel 5672 7555.

Soojustamine puistevillaga. Tel 5665 0604, 502 0066.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

Üldehitus ja remont. Tel 515 2726.

Üldehitustööd vundamendist lõppviimistluseni, ka metall-konstruksioonil. Tel 5556 6995, 5649 2353.

Avaldame kaastunnet Siirile õe

IIVI-AIVE REINOLA

kaotuse puhul.

Töökaaslased hooldusravist

Südamlik kaastunne Urmasele lähedastega ema

IIVI-AIVE REINOLA

kaotuse puhul.

Mälestab pensionäride ühendu-se Linnagrupp.

Mälestame endist head tuttavat

IIVI-AIVE REINOLAT

Avaldame südamlikku kaastun-net poeg Urmasele.

Helju ja Andres

Mälestame head sõpra, töö- ja klubikaaslast

IIVI-AIVE REINOLAT

Südamlik kaastunne lähedastele.

Klubi Aovalgus

Kaastunne Merikesele

HELGA LEESI

kaotuse puhul.

Õilme, Silvia ja Mati

Reoveemahutite, septikute müük ja paigaldus. Tel 5306 5322, www.reovesi.ee.

TÖÖ

AS Mivar-Viva võtab tööle koge-mustega õmblejaid. Töö graafiku alusel kahes vahetuses. Tule ko-hapeale aadressil Lossi t 41, Vil-jandi. Info tel 433 3748, 433 4296.

AS MTG pakub tööd linnaliini bussijuhile Viljandis. Vajalikud on bussijuhi erialane ettevalmistus ja kehtiv kutsetunnistus. Info tel 5306 7342, erik.mae@atko.ee.

Vahetustega töö puidutööstuses Saarepeedil. CV saata info@valgevn.ee, tel 435 1387.

Vajatakse kiiresti müürseppi. Tel 511 1529.

KOOLITUS

12. nov algab Viljandis aku-, au-to-, teleskoop-, hüdro- ja univer-saaltöstukijuhtide kursus. Tel 444 5866, 523 1883, e-post kit.cut.oy@gmail.com.

Soome tööohutuskaardikoolitus 9. ja 16. nov. Hind 85 €. OÜ Unigo Partners (koolitusluba nr 624OHTM), tel 5661 4656, www.aktuaalkoolitus.ee.

PÖLLUNDUS

Müüa toidukartuleid «Laura» ja «Fontane» 0,25 €/kg. Veovõima-lus. Tel 516 5187.

METSAMATERJAL

Ostame kasvavat metsa ja raie-lanke. Pakume raieteenust. Tel 503 5462.

Avaldame kaastunnet Urmasele perega kalli ema

HELGA LEESI

kaotuse puhul.

Erakonnakaaslased Tartust

Avaldame kaastunnet Urmas Leesile perekonnaga ema, ämma ja vanaema

HELGA LEESI

surma puhul.

Valma kalurid

Mälestame alati rõõmsameelset ja kergejalget tantsumemme

HELGA LEESI

Avaldame kaastunnet lähedas-tele.

Klubi Rõõmsameelsed ja Täna-silma rahvamaja

Mälestame südamlikku ja toredat memme

HELGA LEESI

Avaldame kaastunnet lähedas-tele.

Milvi, Udo, Pille perega ja Merike

Ostan saare- ja tammepalke. Tel 557 0483.

OST

Ostan kaitselüliteid, kontakto-reid, elektroonikaplaate ja -de-taile, ostsilloskoope, raadiojaa-mu jms. Tel 526 9976.

Ostan vanaaegse söögilaua, raa-matuid, postkaarte, paberraha-sid, münte, nõusid, maale, ikoo-ne, medaleid, hõbedat, märke, ordeneid, dokumente, kelli jne. Tel 5829 9810.

MÜÜK

Kuivad pakitud kütteklotsid. Ve-du tasuta. Tel 5383 9215.

Kuiv 25 ja 50 cm saar, koorem 1,5 rm. Tel 505 7681.

Kuivad ja märjad küttepuud. Tel 502 9596.

Kuivad kütteklotsid ja pliidipuud. Vedu tasuta. Tel 5551 4204.

Kuivad lepad ja kased võrgus. Tel 5345 2279.

Kuiv lepp võrgus. Tel 511 1177.

Küttepuud. Lehtpuuklotsid võr-gus. Kiire teenindus, täpne ko-gus. Tel 5782 7770.

Küttepuud. Tel 5373 3320.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa lõhutud küttepuid ja küt-teklotse 40 l võrkkotis, hind 1,50 €. Tel 5683 0454.

Müüa mahesealiha 3 €/kg. Koju-toomine tasuta. Min kogus 1/4 si-ga. Tel 5596 6712, 5555 3518.

Avaldame kaastunnet Urmasele perega kalli ema

HELGA LEESI

kaotuse puhul.

Guido perega

Südamlik kaastunne Avole pere-ga kalli ema, ämma ja vanaema

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Jaanus, Aivar ja Valdek peredega

Südamlik kaastunne Unole ja Avole kalli ema

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Arvi perega, Heli ja Ivar

Südamlik kaastunne Avole pere-ga kalli ema

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Ene, Meelis, Leili ja Janar

Südamlik kaastunne Avole ja Unole peredega kalli ema

ÜLLE DIMITRIJEVA

surma puhul.

Anne tütarde peredega

Lõhutud küttepuud. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

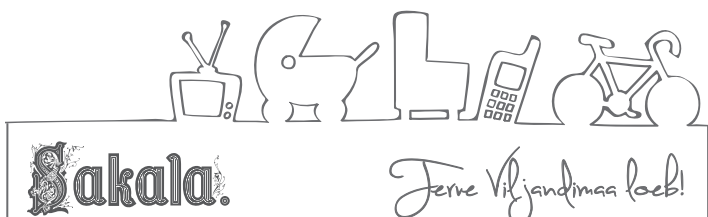
Müüa põranda-, voodri- ja ehi-tuslaudu. Eri laiused. Vedu tasu-ta. Tel 506 4651.

Pakitud kütteklotsid ja kamina-puud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett, alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Raassilla rehvitöökojas kõik ka-sutatud sõiduautorehvid 15–17,50 €/tk. Suur valik kaubiku-ja protekteeritud rehve. Tel 5348 0984.

Soodsalt puit- ja turbabrikett, kuivad kütteklotsid (lahtised ja pakitud). Vedu. Tel 506 8501, 520 2190.

Sul on kodus midagi, mida sa enam ei kasuta, aga ära visata ka ei raatsi...

ÄRA MURETSE!

Ajalehtedes Sakala, Pärnu Postimees, Järva Teataja, Virumaa Teataja ja Valgamaalane ilmut

IGAL LAUPÄEVAL RUBRIIK «KASUTATUD ASJAD»,

kus kasutatud asjade müügikuulutuse tähemärgi hind on vaid **1 sent ja pildi lisamine TASUTA!**

Kuulutusi võetakse vastu E-R 9-17 Sakala toimetuses Tartu tänav 8 I korrusel või e-posti aadressil kuulutused.sakala@ajaleht.ee. Info telefonil 433 0062.

Avaldame kaastunnet Avole ja Unole peredega kalli ema

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Juta ja Ants

Avaldame sügavat kaastunnet Avole perega kalli ema, vanaema ning ämma

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Perekond All

Mälestame head naabrinaist

SAIMA TOOMPERET

ja avaldame kaastunnet lahkunu omastele.

Perekonnad Varblane, Paluoja, Sepp, Pari ja Saar

Südamlik kaastunne omastele

SAIMA TOOMPERE

kaotuse puhul.

Perekond Kresla

Mälestan kauaaegset sõbrannat

KIIRA KÄRNERIT

Avaldan kaastunnet õetütar Marile.

Meta

Toores lepp 24 €/rm. Tel 5692 6567.

Voodrilaud.ee, parim hind. Tel 513 2021.

TEATED

Tantsukursus algajatele 8. nov kell 17.30 Linna Tantsustuudios Kaalu t 9. Info tel 528 0730, Andi Linn.

Ülikooli Apteegi Viljandi aptee-gis Tartu t 1 on 11. nov kl 9–17 kolesterooli ja veresuhkru mõõt-mine. Registreerimine tel 433 3070 või apteegis.

KAOTATUD

Rahakott ja mobiiltelefon Päri-Viljandi maanteel. Tel 5692 8843.

Su koduaknais kustund valgus...

Mälestame kauaaegset tuttavat ja unustamatut naabrit

KIIRA KÄRNERIT

Asta, Urme ja Vahur

TUTVU TINGIMUSTEGA WWW.SALVA.EE VÕI KÜSI NÕU MEIE SPETSIALISTILT.

PALJU ÕNNE TASUTA KASKO JA KÜTUSE PUHUL!

KUNI JAANUARI LÕPUNI IGAL NÄDALAL LOOSIMISEL 100€ VÄÄRTUSEGA NESTE KÜTUSEKAART NING PEAAUHINNAKS KASKO EEST RAHA TAGASI!

TUTVU UUENENUD KASKOKINDLUSTUSE TINGIMUSTEGA SALVA ESINDUSTES VÕI WWW.SALVA.EE

KÜSI KA SOODSAT MITMEAASTAST POLIISI!

NESTE OIL

VILJANDI ESINDUS
Tallinna 8
Telefon: 43 55 300
E-post: viljandi@salva.ee

SALVA
KINDLUSTUS

SILVETEK OÜ Tel 518 6855, 5343 2882, e-postiaadress silveteks@hotmail.ee.

KULLER-KAUBALIN
VILJANDI-TALLINN-VILJANDI

Renlog

Raieõiguste ja metsakinnistute ost.
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee,
www.renlog.ee

**Ära jookse ringi.
Tule kohe Anttilasse!**

KÕIK - 30%
naiste joped
laste ja
meeste jalatsid

Hinnapakkumine kehtib 07.-10.11.2013 või kuni kaup jätkub.

ANTTILA

Anttila kauplus Viljandis

Ilmarise 1 · Viljandi · tel 433 3349
Avatud: E-R 9-19 · L 9-17 · P 9-15

PALGATÕUS!

Sinu palgast hakkab lihtsalt palju rohkem alles jääma,

kui kasutad praeguse kütteallika kõrval ülisoodsat õhk-õhk soojuspumpa.

Panasonic
INVERTER

Panasonic E9PKE - 999 €
(madalaim välistemperatuur -20°C)

**KUUMAKSE ALATES
24,02 €***

TOSHIBA
DAISEIKAI

Toshiba RAS25S*VP2-ND - 1299 €
(madalaim välistemperatuur -25°C)

**KUUMAKSE ALATES
31,24 €***

www.bestair.ee | tel 60 64 350

* Järelmaksu pakkuja on AS LHV Finance. Tutvu järelmaksu tingimustega kaupluses või aadressil www.lhv.ee/jarelmaks. Vajaduse korral pea nõu asjatundjaga. Järelmaksu krediidi kulukuse määr on 11,60 % aastas järgmistel näidistingimustel: krediidisumma 949,05 eurot, sissemaks 5%, intress 9,9% aastas, lepingutasu 19,9 eurot, tagasimakseperiood 48 kuud, tasumine igakuiste annuiteetmaksetena.

bestair
Kõva kokkuhoid küttekuludelt